
Herstel voor de totale mens

Verwerping en hysterie (slot)

J.G.Bulthuis

Ter afsluiting van ons onderwerp zullen we twee verhalen uit de bijbel bespreken waarin verwerping en hysterie duidelijk aanwijsbaar zijn. Hoewel er veel meer voorbeelden opgetekend zijn, beperken wij ons tot deze twee, om niet al te uitvoerig bezig te blijven met deze materie. Wie zicht heeft op deze verschijnselen, zal immers zelf door allerlei situaties heen kunnen kijken om beïnvloeding vanuit de geestelijke wereld te onderkennen. En dat is noodzakelijk! De weg door de hémelen leidt slechts tot verlossing en herstel. Die benadering vormt dan ook het exclusieve van het evangelie van het Koninkrijk.

Breekijzer

Ons eerste verhaal vindt u in 2 Kronieken 32:1-23. (Het een en ander wordt aangevuld in 2 Koningen 18 en 19, en in Jesaja 36 en 37). We gaan er vanuit dat u deze gedeelten wilt lezen. Het handelt hier om de belegering van Jeruzalem door het leger van Sanherib ten tijde van koning Hizkia.

Deze vorst was door liefde voor God aan een reorganisatie van de tempeldienst begonnen. Een grote schoonmaak na alle afgoderij van zijn vader, koning Achaz. Het zal de lezer dan ook niet vreemd voorkomen dat de vijand reageert. Allen die godvruchtig willen leven, zullen vervolgd worden (2 Tim.3:12). Om echter 'binnen te kunnen komen' bij rechtvaardigen, gebruikt de vijand omsingeling, dreiging, chantage. Vormen van (psychisch) geweld die als een breekijzer moeten fungeren om de gelovige te forceren, onderuit te halen, te beangstigen. Dreiging roept om aandacht teneinde daarmee een ont koppeling te bewerkstelligen tussen de

mens en zijn God. Deze werking is een typisch kenmerk van de geest van hysterie. Hij loopt als het ware voorop om een bres te slaan in het geestelijk moreel van Gods volk. Indien hem dit gelukt, kunnen andere geesten hun slag slaan. Het is duidelijk dat de gelovige zal moeten leren deze eerste klap op te vangen, te pareren en zich niet uit z'n tent te laten lokken of onder de indruk te komen van het woeden der vijanden.

Logica

Soms doet zich hierbij een probleem voor. Het probleem van de zogenaamde logica. Stel je toch eens voor: je woont in Jeruzalem en van de ene op de andere dag heeft een onoverwinnelijk leger de stad afgegrensd. Die vijand is talrijk, driest, succesvol, geoefend, beter bewapend, sterker, enz. Het verstand dat rekening houdt met wat voor ogen is, heeft snel het sommetje uitgerekend: "Dat redden we nooit! Je kunt je kop toch niet in het zand steken? Je kunt toch niet maar doen alsof er niks aan de hand is? Om die gegevens kun je niet heen! Wees redelijk en doe niet zo onnozel. Je kunt op je vijf vingers uittellen waar dat op uit loopt".

Deze redenatie komt wel eens onder christenen voor, als zij in hun leven met moeite, ziekte, zwakte en problemen geconfronteerd worden. Het gevaar is dan niet denkbeeldig dat zij er door bepaald gaan worden. Dat hun handelen zich afstemt op wat voor ogen is. Men kan bang worden, in doemdenken vervallen, paniekerig reageren of fatalistisch teneerszitten. Het is de geest van hysterie die alle 'logische' gegevens aangrijpt om je labiel te maken, stormrijp.

Wie echter zijn God kent en zijn relatie met Jezus behartigt, zal zich geen rad voor ogen laten draaien. Zijn aandacht zal op de Heer gevestigd blijven. De logica van het woord van God is bepalend. Het... "IK zeg u..." van onze Heer is de werkelijkheid! Verankerd zijn in Zijn woorden is de remedie tegen hysterische opruiing en bluf.

Overtroeven

Terug naar Jeruzalem. De maarschalk van koning Sanherib voert het woord. Een schoolvoorbeeld van hysterie: twijfel zaaiende vragen, suggesties, insinuaties,

intimidatie. Aan de hand van enkele teksten uit 2 Kronieken 32 wijzen we dat aan.

- * onzekerheid, vers 10: waarop vertrouw je als je nu ingesloten zit?
- * leugen, vers 11a: Hizkia misleidt u...
- * suggestie, vers 11b: van honger en dorst omkomen...
- * intimidatie, vers 13: weet je niet wat wij allemaal al gedaan hebben? (ook in vers 14 en 15).
- * overdrijven, vers 13 en 14: alle landen en alle goden..
- * geloofsondermijning, vers 14b: dat uw God u uit mijn macht kan redden?
- * razen en overmoed, Jes.37:29: omdat u tegen Mij geraasd hebt en uw overmoed tot mijn oren is opgestegen...
- * logica, bewijzen, Jes.37:12 en 13: hebben die andere goden kunnen redden? Waar zijn die andere koningen?
- * dreigen en rondbazuinen, vers 18a: zij riepen met luide stem tot het volk van Jeruzalem...om te verschrikken.
- * paniek zaaien, vers 18b: opdat zij de stad zouden kunnen innemen.
- * spot: Jes.36:5: jullie lippentaal.
- * vrome leugen: Jes.36:10: God wil het.

Zie hier één grote demonstratie van hysterie. Door het brallen van de maarschalk heen hoor je tevens de verwerping klinken:..."dat verachtelijke, kleine volkje met die god van ze..." Door hysterie komt verwerping dubbel hard aan. Schijnt deze bewezen te worden.

Reakties

Wat nu te doen als dergelijke gedachten door je heen schieten tijdens moeilijke ogenblikken? Als het ook nog allemaal 'echt' lijkt? Als men je adviseert je verstand te gebruiken? "Je ziet het toch? Wat wil je nou?" Een reactie kan zijn dat de aangevallene de suggesties serieus gaat nemen; de dubieuze vragen tracht te beantwoorden; dat men gefixeerd raakt op het probleem. Het behoeft geen betoog dat men zich door

Overwinning

zo'n houding op een hellend vlak begeeft. Het zijn de eerste barsten in de verdedigingsmuur. Dat kan tot capitulatie leiden.

Een andere reactie, nog gevaarlijker, is het overnemen van de werkwijze van de vijand. Ook gaan schreeuwen, ook geweld gaan gebruiken, ook de overmoed hanteren. Bij voorbeeld door een gedreven luid in tongen spreken, door overstuur in gebed naar de troon te hollen, door stoere geloofsgetuigenissen rond te bazuinen, door te pas en te onpas een stroom van bijbelteksten te citeren, e.d. Een zogenaamde geloofsexplosie.

Neen!

Het woord van God leert ons hoe te reageren. Hizkia en zijn volk zijn hierin ons ten voorbeeld. In plaats van 'op paarden voort te vliegen en op snelle rossen te rijden', zullen wij 'door bekering en rust verlost worden en zal in stilheid en vertrouwen onze sterkte zijn' (Jes.30:15,16).

Het eerste advies om in dergelijke situaties jezelf te bewaren, lezen we in Jesaja 36:21: Maar het volk bleef zwijgen en antwoordde de maarschalk met geen enkel woord, want het bevel van Hizkia was: Gij zult hem niet antwoorden. Dit is een houding die het tegenovergestelde is van hysterie. Het betekent een nièt reageren op wat de vijand toont en waarmee hij dreigt. Dat houdt niet een ontkennen van de nood in, maar het intimiderende ervan wederstaan. Wij mogen de vijand nooit toestaan ons te dirigeren, te leiden en te bepalen in ons omgaan met problemen. De Heer is onze Leidsman. Dat lezen we ook in Jesaja 37:14-20: Hizkia gaat in gebed tot God. Psalm 50:15 leert ons immers: Roep Mij aan ten dage der benauwdheid en Ik zal u redden en gij zult Mij eren. Wij bidden, omdat we een innige geloofsrelatie met Hem hebben, omdat we Hem kennen als een enkel goede Herder die ons leven en overvloed belooft, omdat we Hem liefhebben. Het moet niet de angst, de schrik en de paniek -door de geest van hysterie-zijn die ons overstuur naar de troon jaagt. 'In vrede' zullen we verlost worden van de strijd (Ps.55:19).

Vervolgens steunen we alleen op het woord van God. Het woord van de k(K)oning: Weest sterk en

moedig....want met ons is meer dan met hem...(2 Kron.32:7 en 8). En het profetische woord: lees bv. Jesaja 37:21-35. Dat woord vasthouden in het hart en belijden met de mond tot behoud is de garantie voor uitredding en oplossing. Dat is overwinning.

Heersen

Bij beheersing van de geest van hysterie wordt de vijand 'buiten' gehouden. Het kan misschien nog zo spoken in ons leven, maar als we de hysterie van ons af weten te houden, kan de boze z'n kwade bedoelingen niet ten uitvoer brengen. Labiele christenen kunnen stabiel worden als zij dit (gaan) doorzien en hanteren. Dan ontstaat er ook innerlijke rust om de Heer te kunnen horen en om van Hem te kunnen ontvangen. In moeilijke ogenblikken is dat de eigenlijke strijd en niet allereerst de noodleniging. Zo kon Jezus zichzelf bewaren in de zwaarste uren. Zo blijft men nuchter en helder en kunnen geloof en vertrouwen werkzaam worden. Waakzaamheid bij de poort van ons hart, opdat we ons niet innerlijk omver laten trekken door de geest van hysterie. Zelfbeheersing is heersen over deze vijand. Het zal ons een grote zegen bewerken.

Menselijk

Wordt er met het bovenstaande nu bedoeld dat we stoïcijnen moeten worden? Mensen die nergens op reageren en zonder blikken of blozen door het leven gaan? Neen. Wij hebben allen onze emoties. De vraag is echter: hebben wij die in handen of de geest van hysterie? Er wordt nogal eens gezegd dat het toch menselijk is als je ontmoedigd, verslagen of verdrietig reageert op bepaalde toestanden. Denk eens aan Thomas: Laten we ook gaan om met Hem te sterven (Joh.11:16); aan Maria en Martha bij het graf van Lazarus (Joh.11); aan Johannes de Doper in de gevangenis: Is Hij het die komen zou...? (Matth.11:3). Tekenen van doemdenken, van teleurstelling, van vertwijfeling. Verwerping en hysterie willen de gelovige in verwarring brengen, in onzekerheid, in uitzichtloosheid. Er ontstaat door dat woeden een sfeer van 'klem zitten' in de nood. Maar als het er om gaat wat werkelijk menselijk is, dan zien we naar Jezus. Hem overkwam ook van alles en nog wat aan zorg, gevaar,

De storm

druk en lijden. Toch is Hij daarin steeds de onbeweeglijke, de rots. Hij blijft Zichzelf, Dezelfde! De mogelijkheid daartoe is gelegen in zijn stand houden met betrekking tot de machten van verwerping en hysterie enerzijds, en zijn blijvende verbondenheid met de Vader en diens woord anderzijds. Hij is de ware mens, dus echt menselijk in houding en reacties.

Zo is Hij voor ons het enige voorbeeld waar wij ons aan spiegelen. Hij voelde Zich niet verworpen voor de poort van het Samaritaanse dorp; Hij was niet ontgoocheld door de dood van Lazarus; Hij raakte niet in paniek bij de bezetene van Gardara; Hij kende geen agressie voor de rechterstoel van Pilatus; Hij jammerde niet tijdens het lijden.

Wat een heerlijkheid en majesteit. Welk een heerschappij in zijn hemel.

Paniek is één van de hysterische pijlen die de mens trefzeker uit balans krijgt. Tijdens de storm op het meer (Marcus 4: 35-41 en Lucas 8:22-25) weet de vijand de discipelen ermee te raken. De remmen slaan los. Uit angst en paniek lijkt hun doemdenken gelijk te krijgen. Ze roepen immers: "Meester, wij vergaan!" Dat stond dus al voor hen vast. Van daaruit welt een diepe verwerping op: "Trekt U zich er niets van aan?" Ze voelen zich in de steek gelaten. Ze tellen zeker niet meer mee...Was er dan geen reële nood? Jazeker. Maar er is een werkelijkheid die boven welke nood dan ook uitrijst: de werkelijkheid van Christus. We noemen daarvan eens het volgende:

- * Ik ben met u al de dagen. Matth.28:20
- * Ik zal u geenszins begeven noch verlaten. Hebr.13:5
- * God is bij machte oneindig veel meer te doen dan wij bidden of beseffen. Ef.3:20
- * Hij heeft ons verlost en zal ons verlossen. 2Cor.1:10
- * Ik vermag alle dingen in Hem die mij kracht geeft. Fil.4:13 enz.

Vanuit deze werkelijkheid klinkt Jezus' vraag: "Waarom zijt gij zo bevreesd?" De angst wordt niet bewerkt door

de storm, maar door de geest van hysterie. De aanleiding die hij daarvoor gebruikt is een storm die eveneens door hem verwekt wordt. Waarom zo bevreesd; wat gebeurt er wezenlijk met jullie; waar was jullie geloof op gericht? De machten van verwerping en hysterie gingen met hun geloof aan de haal. En dan ontstaat er een kluwen van angst, opwinding, geschreeuw, doem, verwijten, beschuldigingen, paniek, e.d.

Wat een verschil met de gerijpte discipelen als zij later in Jeruzalem onder druk gezet worden (Hand.5:17-42). Ze hadden hun lessen in de hemelse gewesten geleerd en wisten hun vijanden te onderscheiden en te weerstaan. De Christus in hen groeide: de overste der wereld komt en heeft aan Mij niets (Joh.14:30). Het vertreden van deze vijanden schenkt ons ruimte en rust om met de Heer te wandelen. Psalm 131 wordt een dagelijkse realiteit: 'Ik heb mijn ziel tot rust en stilte gebracht als een gespeend kind bij zijn moeder'. Zo wordt het voor ons mogelijk om de ogen op de Heer, onze God, te richten, vanwaar wij hulp onze hulp verwachten (Ps.123).

Stempel

Tenslotte wijzen wij nog op een laatste vorm van terreur over de mens door de boze. Een door de geest van hysterie gedreven verwerping tracht mensen te claimen, te bestempelen met negatieve uitspraken, typering, zeg maar namen. Deze kunnen als een vloek op iemand rusten. Zo zelfs dat men er zelf in gaat geloven. Mensen gaan gebukt onder allerlei namen die door de boze zijn opgelegd. Soms ook naar aanleiding van lichamelijke afwijkingen. De mens heet zondaar(tot de dood), onrechtvaardige, verstotene (Jer.30:17), de zwakke, enz. Die namen zijn terecht als je bedenkt dat de mens van God vervreemd is geraakt, in zonde is gevallen en daardoor in de macht van duivel en dood is gekomen. Door het verzoenend werk van onze Heiland kan dit ongedaan gemaakt worden.

Onterecht evenwel zijn de vele 'namen' die mensen door hun omgeving als stempels worden opgedrukt en waar velen door getypeerd worden. Om eens een greep te doen:

-
- * sloddervos
 - * viezerik
 - * engerd
 - * bange wezel
 - * slome
 - * stiekemer
 - * sufferd, stommeling
 - * mankepoot

of:

- * wie eens steelt is altijd een dief,
- * ik ben nu eenmaal zo...,
- * die is er zo eentje van...,
- * dat is voor mij nu eenmaal niet weggelegd,
- * als je voor een dubbeltje bent geboren, word je nooit een kwartje,
- * dat moet mij altijd overkomen...,
- * ik zit altijd in de hoek waar de slagen vallen,
- * ja hoor, dat zal hij wel weer wezen...,
- * niemand begrijpt mij...,
- * ik ben niet zo sterk...

En ga zo maar door. Allerlei stempels die mensen dragen. Bij een scherpere kijk op deze zaak zal het toch duidelijk zijn, dat dit namen zijn die de geest van verwerping verzint en de geest van hysterie inprent. 'Zó' ben je dus. Vaak nog bevestigd ook. Maar het evangelie van het Koninkrijk der hemelen maakt daar een eind aan! In Jesaja 62:2 belooft God ons een nieuwe naam te zullen geven. Een naam die de mond des Heren zal bepalen. Wat is dat prachtig. Door Jezus Christus komt God ons rehabiliteren, weer in onze menselijke, eigenlijke waarde terugbrengen. Wij krijgen een nieuwe naam, doordat wij in een nieuwe situatie komen door Christus. Er is vergeving van het verleden door de reiniging van zonden in het bloed van het Lam. Er is bevrijding door de naam van Jezus van iedere satansmacht. Er is vernieuwing van denken vanuit het woord van onze goede God. We zijn weer aanvaard, niet meer verlaten. God drukt zijn zegel op ons. De vloek is van ons af, omdat de Heer die gedragen heeft (Jes.53).

Door het evangelie van herstel en de krachtige werking van Gods Geest groeien wij een nieuwe situatie binnen. We ontvangen nieuwe namen, bv.

- * hersteller van bressen,
- * herbouwer van straten,
- * terebinten van gerechtigheid,
- * heilig volk,
- * de verlost des Heren,
- * begeerde niet verlaten stad, (Jes.62:12).

IJzersterk, onverwoestbaar, door de Here bepaald! "Ik geef hun een eeuwige naam die niet meer zal worden uitgeroeid" (Jes.56:5).

Het is onze taak om door geloof deze nieuwe naam aan te trekken, ons ermee te bekleden en ons ernaar te gedragen. God wil niets liever dan dat. Hij zal op alle mogelijke manieren ons hierin sterken, bemoedigen, aanvuren en bevestigen. Dus, volk van God, sta op en wordt verlicht! Er is redding, er is bevrijding, er is vernieuwing binnen uw bereik gekomen in Jezus Christus van iedere vorm van verwerping en hysterie. De verbrijzeling van de macht van het volk der heiligen neemt een einde (Dan.12:7b). De herrijzenis is gaande. Sluit u aan. Trek mee op in de zegetocht van Jezus. Hij gaat vooraan, overwinnende om te overwinnen en wij zullen Hem volgen. In zijn denken, in zijn werken, in zijn gezindheid. In die nieuwe eeuwige naam die de lading werkelijk dekt. Want Hij heeft alle dingen in ons leven nieuw gemaakt! Halleluja!

NB. Voor hen die in meer verhalen van de bijbel zouden willen nagaan waar verwerping en hysterie een rol spelen, noemen wij o.a. de volgende gedeelten:

- * Israël en de 12 verspieters, Numeri 13 en 14.
- * koning Saul; delen uit: 1 Samuël 9 - 31.
- * Ezra 4.
- * Lucas 4:14-30.

-
- * Jezus' einde te Jeruzalem; laatste hoofdstukken van de vier evangeliën.
 - * Nehemia 4.
 - * Handelingen 7:54-60.
 - * Handelingen 19:21-40.
 - * Paulus' vangenneming; Handelingen 21:27-23:11.